

Seat No. : _____

DF-103

December-2013

M.A. (CBCS) Semester-III

506 EA : Economics

(Industrial Economics – II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. ભારત સરકારની વર્તમાન ઔદ્યોગિક નીતિ તપાસો. 14
Examine the present industrial policy of Indian Government.

અથવા/OR

ભારતના જાહેર સાહસોની મુખ્ય સમસ્યાઓ વર્ણવો. આ સમસ્યાઓના ઉકેલ તરીકે ખાનગીકરણ સૂચવશો ? શા માટે ?

Describe the main problems of public enterprises of India. Would you suggest privatisation for solving these problems ? Why ?

2. ભારતમાં આયોજનના સમયગાળા દરમ્યાન ઔદ્યોગિક વિકાસ વર્ણવો. 14
Describe the industrial development in India during the planning period.

અથવા/OR

ભારતમાં નાના પાયાના ઉદ્યોગોનું મહત્વ સમજાવો. તેઓની સમસ્યાઓ જણાવી, તેના ઉકેલ માટે સરકારે લીધેલાં પગલાં ચર્ચો.

Explain the importance of small scale industries in India. What problems do they face ? Discuss the steps taken by the Government to solve them.

3. સામાજિક સલામતીનો અર્થ આપી, ભારતના સંદર્ભમાં તેનું ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. 14
What do you mean by social security ? Critically evaluate with reference to India.

અથવા/OR

“ઔદ્યોગિક વિવાદ” અંગે વિસ્તૃત નોંધ લખો.

Write a detailed note on ‘Industrial disputes’.

4. ભારતમાં મજૂર મંડળોનું માળખું સમજાવો. 14
Explain the structure of trade unions in India.

અથવા/OR

ભારતમાં મજૂરમંડળોની કામગીરીની સમીક્ષા કરો.

Evaluate the functioning of trade union in India.

5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :

14

Choose the correct option :

(1) 1991 થી કરેલાં આર્થિક સુધારાઓમાં કયો સુધારો ખોટો છે ?

- (a) ખાનગીકરણ (b) ઉદારીકરણ
(c) વૈશ્વિકીકરણ (d) શહેરીકરણ

Which reform is incorrect among the economic reforms since 1991 ?

- (a) Privatisation (b) Liberalisation
(c) Globalisation (d) Urbanisation

(2) વૈશ્વિકીકરણની બાબતમાં કયા દેશો શ્રમની મુક્ત હેરફેર માટે સંમતિ આપતા નથી ?

- (a) વિકસિત દેશો (b) સામ્યવાદી દેશો
(c) વિકાસશીલ દેશો (d) યુરોપના દેશો

With reference to globalization which countries do not allow the free movement of labour ?

- (a) Developed countries (b) Communist countries
(c) Developing countries (d) European countries

(3) આર્થિક સત્તાનું કેન્દ્રીયકરણ અને ઈજારાશાહી અટકે તે હેતુથી કયો કાયદો હતો ?

- (a) BIFR (b) PIT
(c) MIIP (d) MRTP

_____ Act is related to control concentration of economic power and monopoly.

- (a) BIFR (b) PIT
(c) MIIP (d) MRTP

(4) _____ માત્ર જાહેરક્ષેત્રની પ્રવૃત્તિ છે.

- (a) છૂટક તેમજ જથ્થાબંધ બજાર
(b) વપરાશી ચીજવસ્તુઓનું બજાર
(c) માર્ગ-પરિવહન
(d) અણુશક્તિ

_____ is an activity related only to public sector.

- (a) Retail and wholesale market
(b) Production of consumer goods
(c) Transportation services
(d) Nuclear power

(5) ઔદ્યોગિક વિવાદ ધારો _____ માં પસાર કરવામાં આવ્યો.

- (a) 1927 (b) 1930
(c) 1947 (d) 1951

The Industrial Dispute Act was passed in _____.

- (a) 1927 (b) 1930
(c) 1947 (d) 1951

- (6) ભારતમાં ખાનગીકરણની તરફેણ કરવામાં આવે છે કેમકે
- સરકારની આર્થિક જવાબદારીમાં વધારો.
 - સરકારની મૂડીમાં વધારો.
 - ઉત્પાદનશક્તિનો પૂર્ણ ઉપયોગ
 - ઉપરમાંથી એકપણ નહીં

In India privatization is favoured because it leads to _____.

- increase in economic responsibility of Government
 - increase in Government capital
 - full utilization of productive capacity
 - None of the above
- (7) ઔદ્યોગિકરણ કોને કહેવાય ?
- આર્થિક વિકાસની પ્રક્રિયાનું પ્રતિક
 - મૂડીનો પાયો વધારે ઊંડો અને વિસ્તૃત કરવાની ક્રિયા
 - રાષ્ટ્રીય ઉત્પાદન અને રાષ્ટ્રીય આવકમાં વધારો
 - ઉપરના બધા જ

What is Industrialization ?

- The symbol of economic development
 - The process of expanding and deepening the base of capital
 - Increase in national production and national income
 - All of the above
- (8) અગિયારમી પંચવર્ષીય યોજના દરમિયાન સરેરાશ ઔદ્યોગિક વિકાસ દર _____ મેળવવાનો લક્ષ્યાંક રાખેલ હતો.
- 7.29%
 - 4.29%
 - 9.17%
 - 10.11%

In 11th Five Year Plan the target for achieving industrial development rate was _____.

- 7.29%
 - 4.29%
 - 9.17%
 - 10.11%
- (9) ભારતમાં ખાણ કાયદો _____ થી અમલમાં છે.
- 1964
 - 1952
 - 1955
 - 1960

The Mine Act has become applicable since _____ in India.

- 1964
 - 1952
 - 1955
 - 1960
- (10) ભારતમાં નવી ઔદ્યોગિક નીતિ _____ વર્ષમાં જાહેર કરવામાં આવી.
- 1948
 - 1956
 - 1991
 - 1950
- The new Industrial Policy in India was declared in _____.
- 1948
 - 1956
 - 1991
 - 1950

(11) નીચેનામાંથી કયું મજૂરમંડળ છે ?

- (a) ટ્રેડ યુનિયન મુવમેન્ટ
- (b) ઈન્ડિયન નેશનલ મુવમેન્ટ
- (c) ઈન્ડિયન નેશનલ ટ્રેડ યુનિયન કોંગ્રેસ
- (d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં

Which among the following is a trade union ?

- (a) Trade Union Movement
- (b) Indian National Movement
- (c) Indian National Trade Union Congress
- (d) None of the above

(12) બાળમજૂરો એવી વ્યક્તિઓ છે કે જે સામાન્ય રીતે _____ થી ઓછી ઉંમરના હોય.

- (a) 16
- (b) 17
- (c) 15
- (d) 14

Generally child labour means a person whose age is less than _____.

- (a) 16
- (b) 17
- (c) 15
- (d) 14

(13) નાના પાયાના ઉદ્યોગો માટે રોકાણ મર્યાદા ₹ _____ છે.

- (a) 1 કરોડ
- (b) 2 કરોડ
- (c) 3 કરોડ
- (d) 4 કરોડ

The investment limit is ₹ _____ for small scale industries.

- (a) 1 crore
- (b) 2 crores
- (c) 3 crores
- (d) 4 crores

(14) છટણી એટલે નીચે દર્શાવેલ કોઈપણ કારણસર કામદારને નોકરીમાંથી છૂટો કરવાનું પગલું

- (a) સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ
- (b) શિસ્તભંગ બદલ શિક્ષા તરીકે બરતરફી કે નોકરીમાંથી છૂટો કરવો
- (c) વય મર્યાદાને કારણે નિવૃત્તિ
- (d) લાંબી સતત માંદગીને કારણે નોકરી છોડવી

Retrenchment means _____.

- (a) Voluntary retirement
- (b) Penalty for indiscipline / breaking code of conduct
- (c) Retirement due to age limit
- (d) Cease to work due to long sickness